

Film SFINGA

Sfinga, najboljši film po izboru občinstva na 5. filmskem festivalu IMFFD v Ljubljani, aprila 2011, je film številnih presežkov.

Postavljen je v čudovito okolje Triglavskega narodnega parka, s simbolom slovenstva - Triglavom na čelu. Navdušenje številnih mladih gledalcev, ki so si film do sedaj že ogledali, nas je napeljalo k temu, da bi pripravili tudi sklop posebnih projekcij za slovenske osnovne in srednje šole.

O FILMU: Kakor nam tekom filma postopoma razkriva kar stražar doline Vrat - Sfinga sama, je s stališča narodne zavesti, Slovencem tukaj enega najpomembnejših pečatov nasploh, vtisnil župnik Jakob Aljaž. Od oblasti je l. 1895 spretno odkupil sam vrh Triglava in točno tam postavil simbolično zavetišče. V znameniti triglavski severni steni pa se je naslednjih 40 let nato odvijala čisto posebna borba - med domačimi in nemškimi plezalci. To mednacionalno rivalstvo v težavnem obdobju slovenske zgodovine, je zaključila šele 2. svetovna vojna. Piko na i je slovenskemu ponosu takoj po njej dodal legendarni jeseniški plezalec Joža Čop. Po padcu nacizma je tudi simbolično pokazal, da je Slovenec v svoji Steni sam svoj gospodar.

A zgodovina Triglava beleži več osupljivih zgodb in ena znamenitejših se plete prav okoli Sfinge, najbolj strahospoštovanega in nedostopnega dela triglavske stene. V njenem t.i. Obrazu se pripoved filma nadaljuje. Le najbolj predanim je dovoljeno plezati tam. Postopoma spoznavamo koliko časa, volje in moči je bilo potrebno vložiti, da je Sfinga končno pustila razrešiti svojo uganko in kdo vse so bili njeni junaki, ki so premikali meje mogočega.

RECENZIJE FILMA

Sfinga se konča z najbolj spektakularnim, če ne že kar najbolj hipnotičnim prizorom v zgodovini slovenskega filma... Ojdip v Sfingi ne oslepi ampak dobi še tretje oko. In Triglav ne bo nikoli več to, kar je bil.

Marcel Štefančič, Jr. – Mladina, julij 2011

Vizualno spektakularen in s simboliko naphan prikaz dveh zgodovinskih podvigov pri nas. Epsko in emocionalno!

pred-Premiera, revija o filmu – junij 2011

Sfinga je tako izjemno zapakiran in realiziran projekt, od izredno zahtevnega snemanja v stenah, prek glasbe Siddharte, do vnovičnega ponatisa knjige Anteja Mahkote o njej, da je šokantno, da denarja sploh ni dobil na Filmskem skladu. Sfinga je prvovrsten dokaz predanosti življenju, delu in filmu, film, ki bo ob kakih obletnicah svojega nastanka, za razliko od večine slovenskih filmov posnetih po letu 1991, gotovo doživeljal vnovične projekcije. Sfinga je najbolj pravilen odgovor na uganko slovenskega filma.

Samo Rugelj – junij 2011

Neverjetna kamera s čudovitimi in vrtoglavo zbujačimi posnetki iz stene in vrha Triglava.

Igor Hrab, Vikend magazin – junij 2011

Sfinga na najboljši možen način, predstavlja alpinizem tak, kot ga poznamo iz pionirskih časov in tak, kot si ga v veliki večini želimo tudi v prihodnje. Ob plezanju in razvoju tehnike ter opreme, povezuje medgeneracijsko znanje, izkušnje, hotenje in tovarištvo, ki lahko nastane samo v gorah. To, da v modernem svetu »brez vrednot« izhaja iz mitološkega sveta je anahronizem, ki nas spominja, da brez korenin nismo nič.

Borut Peršolja, podpredsed. PZS – april 2011

VEČ O FILMU: <http://www.sfinga.net/>

NAPOVEDNIK: <http://vimeo.com/sfinga> in <http://www.youtube.com/user/SFINGAfilm>

Presenetljiva domača igrano-dokumentarna novost Sfinga, razkriva težavna osvajanja sfingaste skrivnosti v triglavski severni steni. Zelo je treba pohvaliti skrajno vratolomno vizualno podobo tega filma. Samosvoj je že ritmično dinamičen uvodni posnetek, ki kot da prikazuje potovanje skozi notranjost utripajoče žile, toda ne človeške, ampak sfingine. Sledijo čudoviti posnetki med poletom nad tamkajšnjo naravo, kmalu pa se začnejo kazati najbolj svojstvene filmske razsežnosti, začeni s tem da Sfinga oživi, predvsem pa v vse intenzivnejšem prepletanju pripovedi iz let 1966 in 1995.

Uroš Smasek, Večer – april 2011

Med alpinističnimi filmi je Sfinga s svojo idejo o prepletu dveh igranih zgodb, ki se na koncu združita v eno, gotovo sveža popestritev, ki gledalcu na humoren način prikaže tisto, kar še posebej nealpinistom ni nikoli jasno: kako gore alpiniste z nedostopnostjo mamijo v svoje stene in jim postrežejo z nepopisnim zadovoljstvom, ko jih osvojijo. Ali kot v filmu zapoje pokojna žena Anteja Mahkote, prvega osvajalca Sfinginega Obraza, Marjana Deržaj: "Ostane pest spoznanj in prgišče sanj, spominov sto za stare dni... (Poletna noč)"

Siol.net – april 2011

Za razliko od svetovnega alpinizma je slovenskega dolga leta krasil skupen in povezovalni duh. Ta je premagal pomanjkanje tehničnih pripomočkov in opreme. Tako je bilo tudi s Sfingo. Zmagala je pregovorna vztrajnost, iznajdljivost, ljubezen do gora in srčnost. Vse to je scenarij odlično uporabil v eni od obeh vzporednih zgodb (1966-1995), tako da je film ne le zgodovinski prikaz vzpona, ampak dobiva tudi človeški obraz.

Neva Mužič, Ekran - maj 2011

Film SFINGA

V začetku aprila je luč svetlobe ugledal težko pričakovani igrano-dokumentarni film Sfinga. Film na simpatičen in izviren način primerja prvenstveni in prvi prosti vzpon v smeri Obraz Sfinge, ki se nahaja v najbolj markantnem delu Triglavske severne stene. Z estetskimi in dih jemajočimi posnetki predstavi lepo in mogočno okolje simbola slovenstva z mistično Sfingo na čelu ter vse štiri protagoniste obeh ključnih vzponov, ki jih ločuje obdobje treh desetletij. Osrednja zgodba gledalca popelje od priprav alpinistov na vzpon, po poti do stene in preko nje, vse do tako zelenega vrha.

V uvodnih minutah filma preletimo najlepše kotičke Triglavskega narodnega parka in mimogrede pokukamo tudi v zgodovino osvajanj in prvih pristopov na Triglav. Pridemo do ugotovitve, da je veličastna Triglavska stena do začetka šestdesetih let že prepredena z množico smeri, njen najbolj gladek in strm del (Sfinga) pa dolgo ostane nedotaknjen. Čeprav so oči mnogih pogledovale tja gor, so veliki previsi Sfinge vzbujali strahospoštovanje. Sfinga, ki jo prikazujemo kot živo bitje, preko celega filma drži vse vajeti v svojih rokah in se plezalcev otepa z različnimi ukanami. Največja zanka, ki jo postavi, je v tem, da časovno pomeša in skoraj dobesedno zlije oba najbolj pomembna vzpona v Obrazu v enega. Gre za prvi vzpon nasploh, ki sta ga leta 1966 po desetih letih poskusov opravila Ante Mahkota in Peter Ščetinin (v filmu sta ju upodobila brata Miha in Anže Marenče) in prvi prosti vzpon iz leta 1995, ki sta ga opravila Gregor Kresal in Miha Kajzelj.

Sfinga zgodbo, polno presenečenj, vodi vse do konca, ko predstavi realna protagonista prvega vzpona iz leta 1966, s skokom padalca na simboličen način zaključi svojo uganko in predstavi stranske igralce, za katere se izkaže, da so vsi plezalci, sicer močno povezani z njenim osvajanjem.

Idejno in scenaristično sta film zasnovala alpinista Tine Marenče in Gregor Kresal. Režijo je prevzel Vojko Anzeljc, vizualni izgled filma Matej Križnik, ton pa Gašper Loborec. Glasbo je prispevala skupina Siddharta s Tomažem O. Rousom na čelu, zanimive animacije pa studio Kerozin. Filmska ekipa je v zahtevnih snemalnih pogojih odlično funkcionirala po vodstvu producenta Saša Kolariča in Produkcijske skupine Mangart.

Ob premieri filma so v sodelovanju s filmsko ekipo v založbi Didakta ponatisnili legendarno alpinistično avtobiografijo Sfinga Anteja Mahkote, ki je že v prodaji. V pripravi je tudi knjiga Triglavska Sfinga Dušice Kunaver, ki bo Triglav s Sfingo na čelu predstavila preko zgodovinskih in mitoloških dejstev.

Projekt vodi močna želja po povezovanju vseh ljudi in organizacij, ki so jim slovenske gore in film blizu. Vsega skupaj zagotovo ne bi bilo mogoče izpeljati brez pomoči planinskih in filmskih zanesenjakov ter podpore Planinske zveze Slovenija, Triglavskega narodnega parka, Ministrstva za kulturo in ostalih podpornikov. Pozitivno vzdušje ob ustvarjanju se lepo odraža v samem filmu, kar so opazili tudi prvi gledalci in mu na Festivalu gorniškega filma Domžale namenili nagrado publike. To dejstvo filmske ustvarjalce zavezuje in spodbuja, da film v nadaljevanju v najboljši možni obliki približajo vsem potencialnim gledalcem.

Vse informacije glede projekta so dostopne tudi na spletnem mestu <http://www.sfinga.net/>, napovedniki pa na <http://vimeo.com/sfinga>.

Ekipa Sfinga